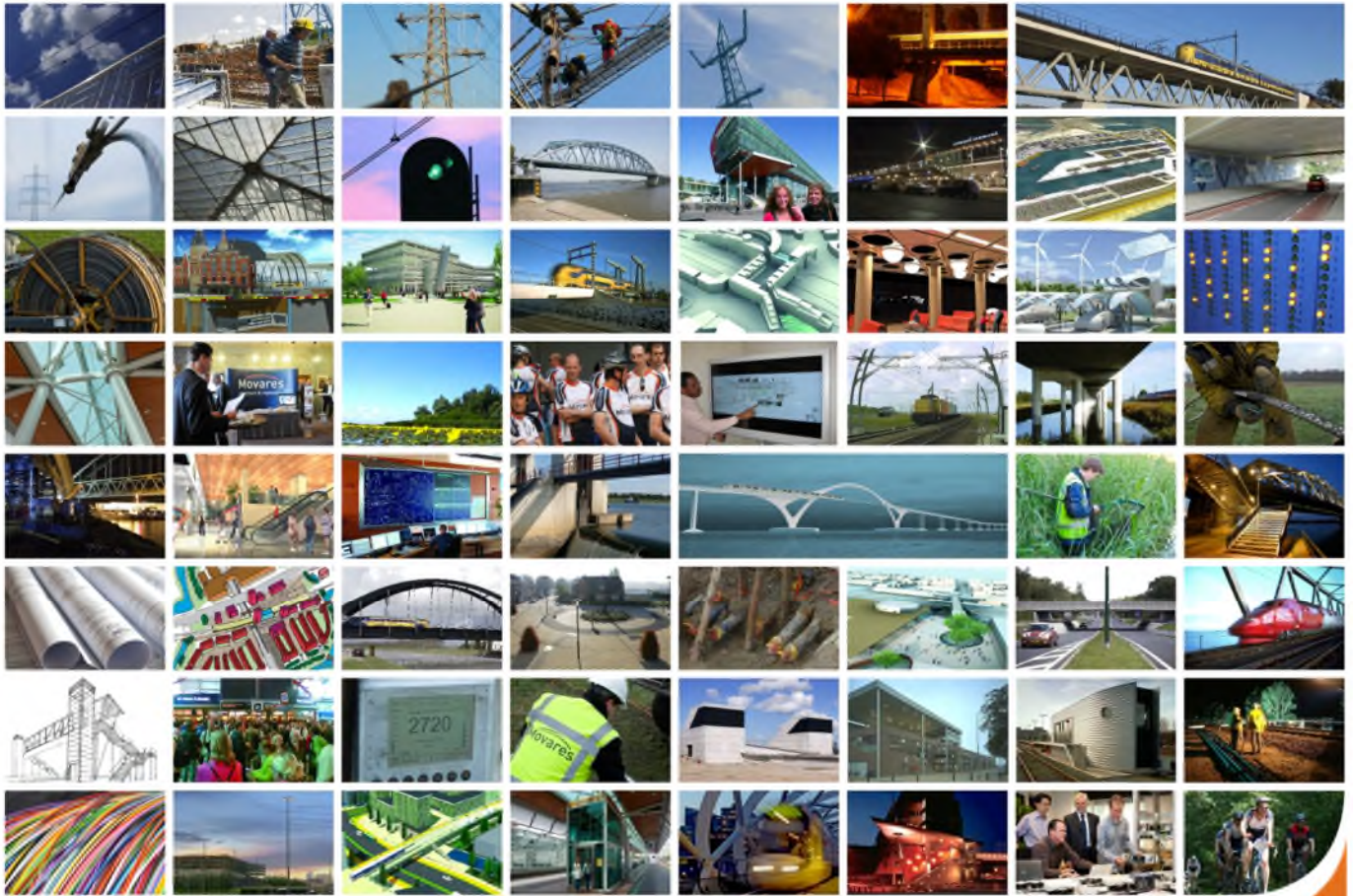

25 juli 2018 - Versie 1.0

Autorisatieblad

Dijkversterking te Milsbeek

Tussentijdse rapportage soortgericht onderzoek

	Naam	Paraaf	Datum
Opgesteld door	Melsen, D.N.	✓	05-07-2017
Gecontroleerd door	Brandt, B., Kooij, C. van.	✓	17-07-2018
Vrijgegeven door	Hof, RL van, N. Scheerder	✓	25-07-2018

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel	3
2 Methode	4
2.1 Jaarrond beschermd nest	4
2.2 Vleermuizen	4
3 Locatie en activiteiten	6
3.1 Locatie	6
3.2 Activiteiten	6
4 Resultaten	8
4.1 Jaarrond beschermd nest	8
4.2 Vleermuizen	10
5 Voorlopige conclusie	12
5.1 Toetsing	12
5.2 Voorlopige conclusie	12
6 Bronnen	13
Colofon	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Waterschap Peel en Maasvallei heeft van Rijkswaterstaat de opdracht gekregen om de waterkeringen in noord en midden Limburg zodanig te verbeteren dat de dijkringen voldoen aan het wettelijk beschermingsniveau. In 1993 en 1995 stond het waterpeil in de Maas zo hoog dat het verschillende overstromingen in Limburg tot gevolg had. Om overstromingen in de toekomst te voorkomen zijn nooddijken aangelegd. In 2005 hebben deze nooddijken de status ‘primaire waterkering’ gekregen. Dit houdt in dat de nooddijken moeten voldoen aan de eisen uit de Waterwet. Een deel van de dijken moet worden verbeterd om te voldoen aan de gestelde eisen, waaronder die in de regio Milsbeek – Ven – Zelderheide. Deze dijken maken onderdeel uit van dijkkring 54. De dijkverbeteringsprojecten maken onderdeel uit van het project Maaswerken. Ten behoeve van deze dijkverbetering is in de zomer van 2017 een quickscan ecologie uitgevoerd door Movares Nederland B.V. Naar aanleiding van deze quickscan is in het najaar van 2017 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten (Movares, 15 maart 2018, *B85-NRU-KA-1800009 aanvullend onderzoek flora en fauna Milsbeek*). Hieruit blijkt dat er mogelijk één jaarrond beschermd nest aanwezig is. Daarnaast blijkt dat tussen dijkvak 54D en 54E bomen met holtes en een elektriciteits- en waterschapsgebouw aanwezig zijn welke potentieel geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats. Voor zowel de vleermuizen als het mogelijk jaarrond beschermde nest was nog aanvullend onderzoek nodig.

1.2 Doel

Dit soortgericht onderzoek naar gebruik van het aangetroffen mogelijk jaarrond beschermd nest en naar verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied wordt uitgevoerd om te kunnen bepalen of de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, zodat de opdrachtgever inzicht verkrijgt in eventuele aanvullende maatregelen die noodzakelijk zijn. De centrale vraag luidt dan ook:

Is er bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden kans op overtreding van de Wet natuurbescherming voor de onderzochte soorten en functies.

De onderzochte soorten en functies zijn beschreven in hoofdstuk 2. Dit rapport geeft antwoord op bovenstaande vraag en biedt, indien mogelijk, maatregelen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Is dit niet mogelijk, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. In de voorliggende rapportage worden de tussentijdse resultaten gepresenteerd van de onderzoeken zoals beschreven in paragraaf 1.1. Het onderzoek naar het mogelijk jaarrond beschermd nest is afgerond op 15 mei 2018. Het onderzoek naar de vleermuizen loopt op het moment van schrijven van deze tussentijdse memo nog maar het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen is afgerond. Nadat het vleermuisonderzoek in zijn geheel afgerond is zal er voor eind september een eindrapport over het soortgericht onderzoek volgen.

2 Methode

Hieronder wordt de onderzoeksmethodiek beschreven. Per soort(groep) is beschreven op welke manier de gewenste informatie is verzameld. Indien relevant is beschreven welke specifieke objecten in het projectgebied wel en niet zijn onderzocht.

2.1 Jaarrond beschermd nest

Het onderzoek naar het aangetroffen mogelijk jaarronde beschermde nest is uitgevoerd op basis van het Kennisdocument Buizerd (BIJ12, 2017).

Het onderzoek naar het jaarrond beschermd nest is uitgevoerd door overdag te posten bij het jaarrond beschermd nest met een verrekijker (Bynolyt 10x42). Hierbij is het nest vanaf meerdere kanten bekeken om te kijken of er een vogel aanwezig was op het nest en of er een vogel vanaf het nest wegvloog. Daarnaast is gekeken of er pluïjes en verse takjes aanwezig waren op de nestrand en of er poepsporen aanwezig waren onder de nestboom, wat indicatief kan zijn voor een bewoond nest. Er zijn vier gerichte veldbezoeken in de periode maart tot half mei 2018 uitgevoerd. Zie tabel 2 voor een overzicht van de bezoekinfo.

Tabel 2: Gegevens veldbezoeken

	Bezoek 1	Bezoek 2	Bezoek 3	Bezoek 4
Waarnemer (naam)	Diede Melsen	Diede Melsen	Diede Melsen	Diede Melsen
Datum	19 april 2018	1 mei 2018	8 mei 2018	15 mei 2018
Tijd van	10:30	11:30	08:45	11:50
Tijd tot	11:30	12:30	09:45	12:50
Temperatuur (°C)	22	10	18	24
Bewolking	Onbewolkt	Geheel bewolkt	Onbewolkt	Onbewolkt
Windrichting	Zuidoost	West	Zuidoost	Oost
Windkracht (Bft)	3	4	2	3
Neerslag (mm)	0	0	0	0

2.2 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 (Netwerk Groene Bureaus, 2017) voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en grijze grootoorvleermuis en voor de functies kraamverblijf, zomerverblijf en paarverblijf. Er zijn op dit moment twee bezoeken uitgevoerd naar mogelijke kraam- en zomerverblijven in de periode 15 mei – 15 juli 2018. Daarnaast zullen na het schrijven van deze tussenrapportage nog twee bezoeken uitgevoerd worden naar paar- en zwermverblijfplaatsen in de periode 15 augustus – 15 oktober 2018. De bezoeken naar mogelijke kraam- en zomerverblijven zijn uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (minimaal 12 °C, maximaal 3 bft en geen neerslag).

In de quickscan is geconcludeerd dat er geen essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn (Movares, 20 september 2017, quickscan ecologie). Binnen het projectgebied zijn gebouwen en bomen met holtes onderzocht (zie figuur

1). Massawinterverblijfplaatsen worden niet verwacht in een laag gebouw als dit.

Het veldwerk is uitgevoerd met behulp van een Petterson D240X in combinatie met opnameapparaat Ediroll R-05 en met de Anabat Walkabout. Deze batdetectors beschikken over opname- en vertragingmogelijkheden. Tijdens de bezoeken zijn alle waarnemingen genoteerd. Geluiden die niet in het veld te determineren waren zijn opgenomen en later geanalyseerd. De waarnemingen zijn zodanig ingevoerd dat dubbeltellingen zoveel mogelijk zijn voorkomen. Dit wil zeggen dan één baltsende vleermuis niet twee keer is ingevoerd. Op deze manier is het totale aantal individuele vleermuizen in het gebied geïnventariseerd.

Tabel 3: Gegevens veldbezoeken

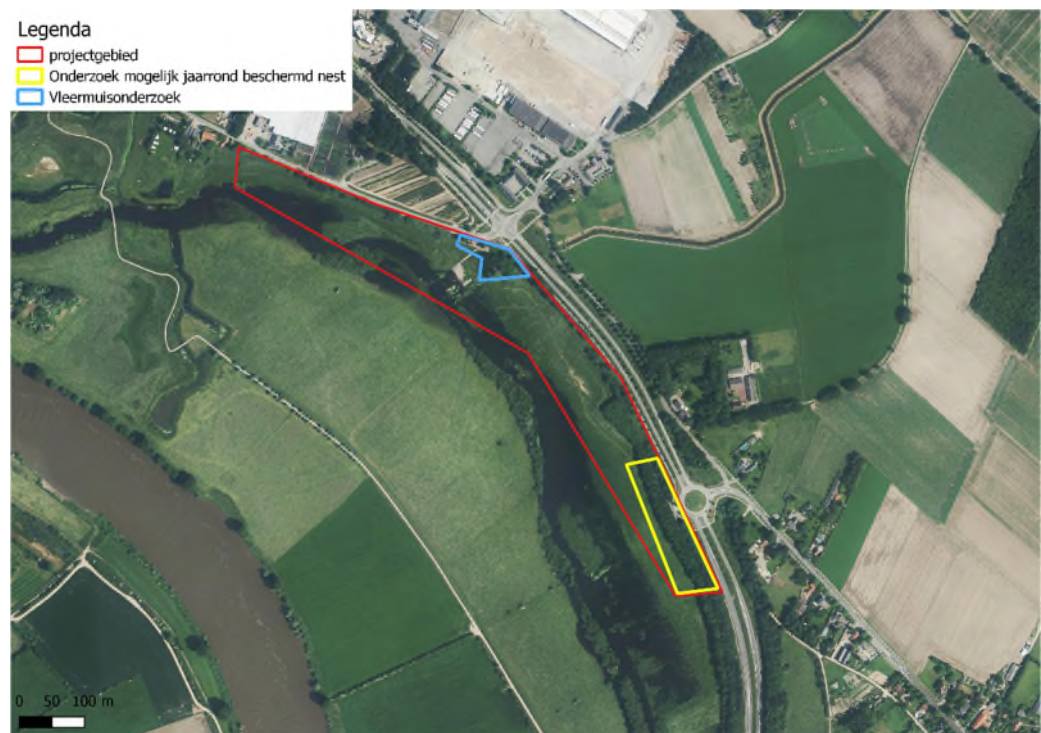
	Bezoek 1	Bezoek 2
Waarnemer (naam)	Diede Melsen	Benjamin Brandt
Datum	4 juni 2018	5 juli 2018
Zonsondergang/zonsopgang	21:48	05:25
Tijd van	21:48	02:25
Tijd tot	00:18	05:25
Temperatuur (°C)	18	20
Bewolking	Onbewolkt	Onbewolkt
Windrichting	Zuidoost	Noordwest
Windkracht (Bft)	2	1
Neerslag (mm)	0	0

De data, tijd en weersomstandigheden van de bezoeken zijn conform de optimale waarden uitgevoerd volgens het NGB soortinventarisatieprotocol voor de onderzochte functies.

3 Locatie en activiteiten

3.1 Locatie

Het plangebied is gelegen langs de rivier de Niers die loopt van Ven-Zelderheide richting Milsbeek. De Niers is een kleine rivier in de noordelijke regio van de Provincie Limburg die uitmondt in de Maas. Langs dit riviertraject liggen dijken die verbeterd moeten worden. De dijktrajecten 54D en 54E liggen bij Milsbeek, dichtbij de monding van de Niers in de Maas. De dijken worden hier versterkt en verhoogd. De dijken liggen langs een gebied dat beheerd wordt door Staatsbosbeheer. Er stroomt hier nog een natuurlijk beek en het betreft tevens het winterbed van de rivier de Niers. Aan de andere zijde ligt de dijk parallel aan de N291. Daarachter ligt landbouwgrond met kwekerijen. Zie figuur 1 voor een begrenzing van het projectgebied en de onderzochte locaties voor het soortgericht onderzoek.

Figuur 1: Begrenzing projectgebied onderzochte locaties voor het soortgericht onderzoek (bron luchtfoto: PDOK, 2016).

3.2 Activiteiten

Werkzaamheden die uitgevoerd worden om de dijkverbetering te realiseren omvatten het verhogen en verbreden van bestaande dijken, en het versterken en verbeteren van kades. Er zal een “groene kering” gerealiseerd worden naar de norm van de Waterwet.

Een groene kering wordt in principe als volgt opgebouwd:

- De kern wordt opgebouwd uit het kernmateriaal van de huidige waterkering. Dit is veelal kleiig zand of zandige klei. Daar waar een nieuwe waterkering wordt aangelegd wordt het vrijgekomen kernmateriaal van de overige trajecten gebruikt.
- De bekleding van de kering wordt gevormd door een 1 meter dikke laag klei.

Deze kleilaag wordt op het buitentalud, de kruin, het binnentalud en de eventuele berm aangebracht.

- Bovenop de erosiebestendige kleilaag wordt een leeflaag met een dikte van 0,3m aangebracht. In deze leeflaag wordt de grasbekleding ingezaaid.

Als gevolg van deze werkzaamheden worden verschillende bomen en bosschages verwijderd en is het mogelijk dat het elektriciteits- en waterschapsgebouw gesloopt dienen te worden.

4 Resultaten

Onderstaand is per soort(groep) beschreven welke gebiedsfuncties (zoals een verblijf of foerageergebied) zijn aangetroffen of uitgesloten. De vastgestelde gebiedsfuncties betreffen een interpretatie van de waarnemingen uit het veld, welke zijn weergegeven in bijlage 1.

4.1 Jaarrond beschermd nest

Tijdens het eerste bezoek bleek dat het destijds vastgesteld nest niet meer aanwezig was (Movares, 15 maart 2018, *B85-NRU-KA-1800009 aanvullend onderzoek flora en fauna Milsbeek*). Wel zijn er twee andere jaarronde beschermde nesten aangetroffen ten zuiden van de eerder aangegeven locatie van het mogelijk jaarrond beschermde nest. Tijdens de bezoeken zijn deze twee mogelijk jaarrond beschermde nesten onderzocht. Zie figuur 2 voor een foto van deze nesten en figuur 3 voor een weergave op kaart van deze nesten.

Tijdens alle bezoeken zijn er geen broedende roofvogels aangetroffen op de onderzochte nesten. Tijdens het eerste bezoek kwam er één keer een sperwer overgevlogen maar deze kwam niet van een van de te onderzoeken nesten af. Zeer waarschijnlijk kwam deze vanaf een nest net buiten het projectgebied, ter hoogte van de kromsteeg (zie figuur 3). Het gebruik van de onderzochte potentiële jaarrond beschermde nesten kan uitgesloten worden.

Figuur 2: Onderzochte mogelijk jaarrond beschermde nesten

Figuur 3: Onderzochte mogelijk jaar rond beschermde nesten op kaart

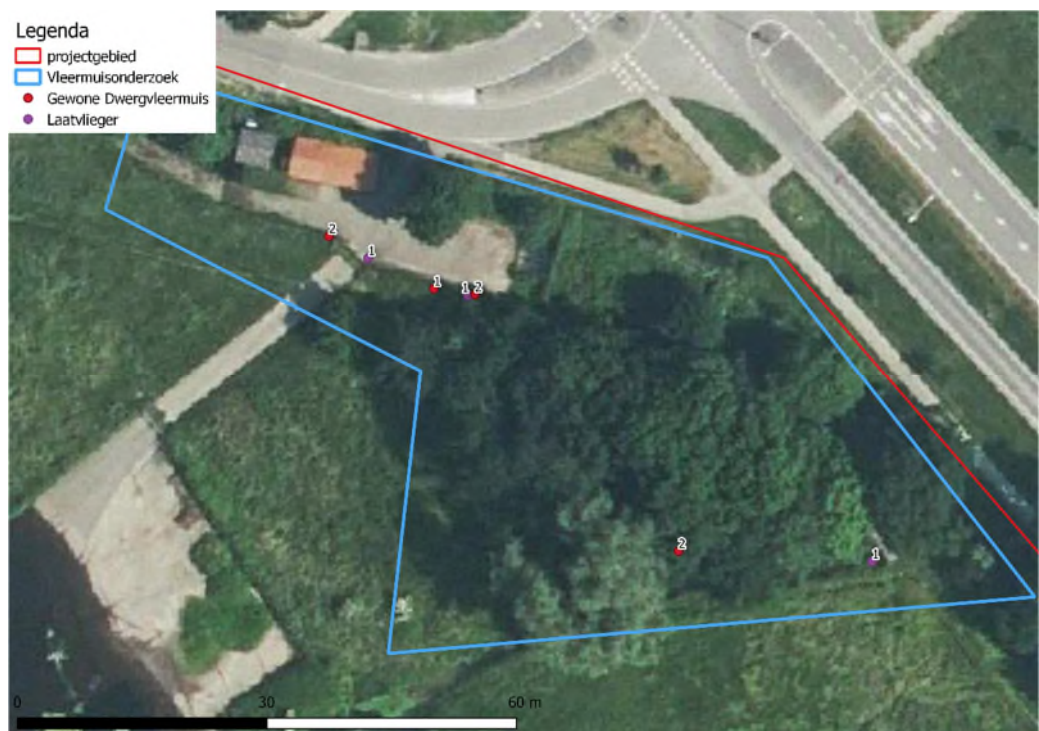
De data, tijd en weersomstandigheden van de bezoeken zijn conform de optimale waarden uitgevoerd volgens het NGB soortinventarisatieprotocol voor de onderzochte functies zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Tijdens het avondbezoek op 4 juni 2018 zijn er een aantal foeragerende dwergvleermuizen en twee overvliegende laatvliegers aangetroffen. De eerste waarneming was pas één uur na zonsondergang. Tijdens het ochtendbezoek op 5 juli 2018 zijn een aantal foeragerende dwergvleermuizen en een foeragerende laatvlieger aangetroffen, hierbij was de laatste waarneming rond half 5, een uur voor zonsopgang. Zie figuur 4 en 5 voor een overzicht van de waarnemingen.

Door de straatverlichting van de rijksweg N271 zijn de te onderzoeken gebouwen en bomen extra verlicht. Dit maakt het minder geschikt als verblijf voor vleermuizen. Aanwezigheid van kraam- of zomerverblijven in de onderzochte bomen en gebouwen kunnen uitgesloten worden doordat er geen uitvliegers of invliegers zijn waargenomen en de eerste en laatste waarnemingen ruim na en voor zonsondergang en zonsopgang waren. Wel wordt er verwacht dat de zuidelijker gelegen bosrand onderdeel is van een vliegroute en foerageergebied, gezien de kleine aantallen foeragerende dieren en aanwezigheid van voldoende alternatief groen in de omgeving wordt dit niet gezien als essentieel foerageergebied. Aanwezigheid van paarverblijven en zwermplaatsen kunnen nog niet uitgesloten worden, deze functies worden in het najaar van 2018 onderzocht.

Figuur 4: Overzicht van de waarnemingen tijdens het vleermuisonderzoek. Bij iedere puntwaarneming is het aantal vleermuizen weergegeven.

Figuur 5: Dit figuur is een detail van figuur 4, ingezoomd op het gebied wat onderzocht is voor vleermuisonderzoek. Overzicht van de waarnemingen tijdens het vleermuisonderzoek. Bij iedere puntwaarneming is het aantal vleermuizen weergegeven.

5 Voorlopige conclusie

Onderstaand is de vraag beantwoord of er bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) plaatsvindt. Hierbij is toegelicht om welke artikelen het dan gaat. Daarnaast zijn aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

5.1 Toetsing

Er is geen activiteit in de onderzochte jaarrond beschermde nesten vastgesteld. De aanwezigheid van een broedende roofvogel in één van de twee onderzochte nesten kan uitgesloten worden. Bij het verwijderen van het nest zal de Wet natuurbescherming niet worden overtreden.

Voor de vleermuizen geldt dat kraam- en zomerverblijfplaatsen worden uitgesloten op basis van dit onderzoek. Er zijn geen invliegende, uitvliegende of zwermende vleermuizen waargenomen. Hiervoor zal de Wet natuurbescherming niet worden overtreden. De aanwezigheid van paarverblijven of zwermplaatsen kan nog niet uitgesloten worden omdat dit onderzoek nog niet is afgerond. Dit vindt plaats in het najaar van 2018.

5.2 Voorlopige conclusie

Op basis van het reeds uitgevoerde onderzoek kan gezegd worden dat bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden de Wet natuurbescherming niet zal worden overtreden. Echter, dit betreft slechts een voorlopige conclusie omdat het vleermuisonderzoek nog niet is afgerond. Voordat de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden dient eerst het vleermuisonderzoek voltooid en geanalyseerd te worden.

6 Bronnen

Alle onderstaande bronnen zijn geraadpleegd op 11 juli 2018.

- BIJ12 (2017) *Kennisdocument Buizerd*.
<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-002-Kennisdocument-Buizerd-1.0.pdf>
- Netwerk Groene bureaus (2017) *Vleermuisprotocol*.
<https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Colofon

Opdrachtgever Waterschap Limburg

Uitgave Movares Nederland B.V.

Afdeling Planontwikkeling en Bouwprocessen: Omgeving en Conditionering

Gebouw Daalse Kwint
Daalseplein 101
3511 SX Utrecht

Telefoon 0613221762

Ondertekenaar N. Scheerder
Adviseur ecologie

Projectnummer RM193160

Kenmerk MOVA2018-4-RAP3-Tussentijdse memo Milsbeek aanvullend onderzoek

Opgesteld door D. Melsen

© 2016, Movares Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Movares Nederland B.V.